

# היינט פארן פאלקסבלאט

№ 188

Łódź, Wtorek, 16 czerwca 1981 r.

ניינטער יאהרגאנג

לאדז. דינסטאג א' המון תרצ"א

№ 188

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — 224-71 טעל. פערמיטאונער 21, טעל. 224-71

## די איינערליכע פארטיישע סטאביליזאציע

### איז איינער פון די פאקטארען, וואס ווירקען צו אונזער גונסטען אינטערוויאו פון פינאנץ-מיניסטער יאן פילדסדסקי

**צוגאב-קופאן 3**  
פון גרויסען פרעמיען-קאנקורס פון „נייעם פאלקסבלאט“ כדי זיך צו בעטייליגען אין פרעמיען-קאנקורס איז גענוג צו צושטעלען בלויז 30 קופאנען

מזן מיט די נויטיגע ארגאניזאציעלע שריט זענען געוויינטליך געווארען. מיר וועלען איצט אפ-שאפען איבעריגע אינסטיטוציעס. די פאראלעלע פונקציעס פון די אדמיניסטראטיווע, מלוכה'שע און קא-מובאלע ארגאנען, פראיאנוואכען דעם סיסטעם פון אפארטעמאנטן און וועלען אומבעדינגט אפארטעמאנט דעם בודזשעט-גלייכעוויכט ביים צוזאמענשטעלען דעם קומענדיגען פרע-לימבאר-בודזשעט וועט ער געשטיצט ווערען אויף דעם איינציגען, ביים איינפליסען פון די שטייערען וועלען האבען אומאיינפלוס די ווייטשאפטליכע לא-גע פון היינטיגען און פערזאנלעכע יאהר, יעדער מיניסטער פערטרעט די נויטווענדיגע מלוכה ארבייט אין זיין געביט. די דאזיגע בעדערפע-נישען זענען זעהר גרויס, אבער דער פינאנץ-מיניסטער ווארט איבער די מעגליכקייטען, וועלכע זענען בארימט קלענער, ווי די בעדערפענישען, במשך ווערט פערטייט די דאזיגע

ווארשא, 15 (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט). דער פינאנץ-מיניסטער יאן פילדסדסקי האט ערטיילט אומאיינערנאמ וועגען דער רע-אליאציע פונם איינציגען בודזשעט. די שוועריגקייטען ביים אויספירען דעם בודזשעט זענען שוין אויסגעקלערט געווארען בעת דער לעצטער בודזשעט-דעבאטע. די פרייערדיגע רעגירונג האט געמאכט זעהר א גרויסע אנשטרענג, גונג, כדי צו דערנעהנטערען די הוצאות און הכנסות פאזיציעס פון בודזשעט. דער וויכטיגסטער אומפער-מידליכער שריט איז געווען דאס פערקלענערן פון די בעאמטען-שכירות דאס איבערווארפען א טייל פון די אינווע-אויסגאבען אויף לאנגטערמיניגע אויסלענדישע הוצאות און — דאס צוזאמענפערטען די זאכליכע אויסגאבען.

מיר זענען אויך ווייטער צוועק אויפן זעלבן וועג. אויך האלט פונקט ווי מירן פריער, אז אויב מיר וועלען רעזיצירען די ערליכע הוצאות ביו אויף וועגיגע ווי 2.5 מיליארד זלאטיס וועט אונז קיין דעפיציט נישט דראהען. כ'קען איצט בעהויפטען, אז דאס איז אויס-פיהרבר. אויף דער לעצטער זיצונג פון מיניס-טראקטאט איז בעשלאסען געווארען. צו פערקלענערן די הוצאות ביו אויף 2.450 מיליארד זר.

**בעשטעטיגט די סיים-וואהלען**  
איז די קרייזען 25, 29 און 22  
ווארשא, 15 (טעלעפאניש פון אונזער קא-רעספאנדענט) אין העכסטען געריכט איז בעשטראכט געווארען די אקלאגע פון צענטראלעווע גענען די וואהלען אין קרייז 25 (ביאלא פאדלאסקא, ראדזין קאנסטאטינאו, וואדאווא). די אקלאגע איז אפ-געווארפען געווארען.  
אויך דער פראטעסט פון דער דייטשער מינ-דערהייט אין וואהל-קרייז 29 (טשעה, סטארבארד, גניצו, קאשטשעושינא) איז אפגעווארפען געווארען. צום סוף איז נאך אויך אפגעווארפען געווארען דער פראטעסט גענען די וואהלען אין סאנדזשיע-זשער קרייז.

גלייכעוויכט פון הכנסות און הוצאות קענען מיר זיין רהיג וועגען אונזער צוקונפט.

**היישעריק איז בעסארביע**  
טשערנאָוויץ, 15 (ספ. טעל.) אין דרום-בעסארביען האָבען זיך בעוועגן הייטע-ריקען אין א פיל שטארקערען אומפאנג ווי דאס איז געווען פאראיזאָהרען. אינ'ם קאמף מיט דער הייטעריקען-פלאַג זענען זייטן 15 מאי בעשעפ-טיגט 10 טויזנט מאן. די הייטעריקען האָבען בעדעקט א שטח פון 20 טויזנט העקטאר מיט 32 דערפער.

**די פערענץ צווישען בערערפניש און מעגליכקייט**  
אין א צייט פון קריזיס. די רעגירונג אונטער דער לייטונג פון פרעמיער דעצידירט ביים פעסטשטעלען דעם אופן צו בעהערשען די סיטואציע. און די לעצ-טע זיצונג פון מיניסטראַטראַט בעווייזט טאקע, אז די רעגירונג שטעלט העכער פון אלץ די גלייכ-געוויכט פון בודזשעט. פוילען איז אַ לאַנד, וואָס איז בעלאַטעט מיט פערפליכטונגען פון פאָרן

די פלאַמעטיגע רעזולטאט פון בודזשעט צוואַ-האָט זיך איבערגעקעהרט און אָנגעהויבען זיך טריי-קען. די פאסאזשירען האָבען געשרונגען אין ים. פון 80 טאָנאר איז אַרויסגעשיקט געוואָרען 2 שיפֿען צו ראַטווען די פאסאזשירען, אָבער פון 500-600 פאסאזשירען איז זיי בייזן אָווענט געלונגען אַרויסצוטרעטען פון ים לעבנדיגעהייט קיים 8 מען און 4 טויטע. די איבריגע זענען פערשוואַנדען אין ים.  
פאָר יו, 15 (ספ. טעל.) לויט די לעצטע ידיעות איז די צאָהל קרבנות ביי דער קאַטאַסטראָ-פע מיט 800 פּוילישערען קלענער ווי מ'האָט אין אָנהויב גערעכענט. אויפ'ן שיף האָבען ביי 150 מען דערפילט אז זיי זענען קראַנק אויף ים-קראַנק-הייט און האָבען זיך אַרויסגעוועצט. זיי זענען אלע נאָטירליך געבליבען לעבען. די צאָהל קרבנות ווערט געשאַצט אויף 350.  
פאָר יו, 15 (ספ. טעל.) די גאַנצע צייט האָט געהערשט אַ שרעקליכער שטורם. די רעטונג-שיף וואָס האָט אַרויסגעראַטעוועט 10 מענשען, האָט זיך איבערקעהרט.

**ראָט פון דער יודישער קהלה איז בערלין**  
בערלין, (ימ"א) אויף דער לעצטער פּלעטאָר זיצונג פון ראָט פון דער יודישער קהלה אין בערלין זענען אויסגעוועהלט געוואָרען פּאַלגענדע זאַכט מיט-גלידער פון דער פּערזאָנלעכע: מ. ראָזענשטאַל (לי-בעראַל), היינריך שטאהל (ליבעראַל), אַדו. מאַקס קאלענשער (ציאָניסט), קארל פּיקס (ליבעראַל), וויל-העלם גרעץ (ליבעראַל), ד"ר סאַנדלער (ציאָניסט), ד"ר אַלעקסאַנדער (ליבעראַל) און אַדאַלף שאַמער (קאָנסערוואַטיסט).  
ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט איז אויף דער פּאַריגער זיצונג אַלס פּאַרויזער פּוּנ'ס ראָט גע-וועהלט געוואָרען ה. שטעין (ליבעראַל) און אַלס ערשטער וויצע-פּאַרויזער — ד"ר אַלסער קלעפּ (ציאָניסט).

## 350 מענשען אומגעקומען בעת א שיף-קאטאסטראפע

פון די 10 גערעטעוועטע זענען 2 דערטרונקן געוואָרען. אויפ'ן ברעג ים האָט געהערשט אַזא שטורם, אַז אַנאָיטאָ איז אַרײַנגעשלידערט געוואָ-רען אין ים. ביי דעם פּאַסאַזשירען זענען דערטרונ-קען געוואָרען.  
אין פּאַרט קומען אָן מעסען מענשען צו דערווייטען זיך וועגען נורל פון זייערע פּערזאָנל-טע. ס'קומען פּאַר שוידערליכע סצענעס.  
אין פּאַריז האָט דער 5'על אַרויסגעוועפּן א געוויינטלע שטימונג.  
ווייניגער, 15 (טאָ) די גויכישע שיף „אוראַניאַ“ מיט 3007 טען באַנאוּש האָט זיך אינ'ם נעבעל צוזאַמענגעשטויסען מיט'ן נאַרוועגישן דאַמ-פער, בעמאַר. אוראַניאַ איז באלד אַנטפּרונגענגע-די מןשאַפט איז אַרויסגעראַטעוועט געוואָרען.

האָט זיך איבערגעקעהרט און אָנגעהויבען זיך טריי-קען. די פאסאזשירען האָבען געשרונגען אין ים. פון 80 טאָנאר איז אַרויסגעשיקט געוואָרען 2 שיפֿען צו ראַטווען די פאסאזשירען, אָבער פון 500-600 פאסאזשירען איז זיי בייזן אָווענט געלונגען אַרויסצוטרעטען פון ים לעבנדיגעהייט קיים 8 מען און 4 טויטע. די איבריגע זענען פערשוואַנדען אין ים.  
פאָר יו, 15 (ספ. טעל.) לויט די לעצטע ידיעות איז די צאָהל קרבנות ביי דער קאַטאַסטראָ-פע מיט 800 פּוילישערען קלענער ווי מ'האָט אין אָנהויב גערעכענט. אויפ'ן שיף האָבען ביי 150 מען דערפילט אז זיי זענען קראַנק אויף ים-קראַנק-הייט און האָבען זיך אַרויסגעוועצט. זיי זענען אלע נאָטירליך געבליבען לעבען. די צאָהל קרבנות ווערט געשאַצט אויף 350.  
פאָר יו, 15 (ספ. טעל.) די גאַנצע צייט האָט געהערשט אַ שרעקליכער שטורם. די רעטונג-שיף וואָס האָט אַרויסגעראַטעוועט 10 מענשען, האָט זיך איבערקעהרט.

האָט זיך איבערגעקעהרט און אָנגעהויבען זיך טריי-קען. די פאסאזשירען האָבען געשרונגען אין ים. פון 80 טאָנאר איז אַרויסגעשיקט געוואָרען 2 שיפֿען צו ראַטווען די פאסאזשירען, אָבער פון 500-600 פאסאזשירען איז זיי בייזן אָווענט געלונגען אַרויסצוטרעטען פון ים לעבנדיגעהייט קיים 8 מען און 4 טויטע. די איבריגע זענען פערשוואַנדען אין ים.  
פאָר יו, 15 (ספ. טעל.) לויט די לעצטע ידיעות איז די צאָהל קרבנות ביי דער קאַטאַסטראָ-פע מיט 800 פּוילישערען קלענער ווי מ'האָט אין אָנהויב גערעכענט. אויפ'ן שיף האָבען ביי 150 מען דערפילט אז זיי זענען קראַנק אויף ים-קראַנק-הייט און האָבען זיך אַרויסגעוועצט. זיי זענען אלע נאָטירליך געבליבען לעבען. די צאָהל קרבנות ווערט געשאַצט אויף 350.  
פאָר יו, 15 (ספ. טעל.) די גאַנצע צייט האָט געהערשט אַ שרעקליכער שטורם. די רעטונג-שיף וואָס האָט אַרויסגעראַטעוועט 10 מענשען, האָט זיך איבערקעהרט.

**לעפסידרעם**  
צו זעהר ביליגע פרייזען נעהמט אן די דרוקעריי פון „נייעם פאלקסבלאט“ פיעטריקאווער 21, טעל. 224-71  
די סלעפסידרעם ווערען איז משך פון 1 שעה פערמינ און אויסגעלעבט איבער דער שטאמט.

Z powodu zgonu  
**B. P. EMANUELA**  
**HAMBURSKIEGO**  
wydawcy i redaktora „Lodzki Taznoblak” sklada wyrazy szcze-  
rego wspolczucia RODZINIE i wydawnictwu.  
**Herman Erlich,**  
Referent prasowy Starostwa  
Grodzkiego Lodzkiego.  
3486

# פערענדיגט די אויספארשונג

## וועגען די בריסקער דעפוטאטען

### דער פראצעס וועט פארקומען אין דערבסט

5 מאיגע טרייטס-וואך און  
6 שעה'דיגע טרייטס-טאג  
זאלען לעזען דעם ווירטשאפטליכען

#### טרייטס

גייט יאָר, 15 (ט. א.) דער וויצע-  
פּרעזידענט פון דער אמעריקאנער ארבייטער-פּע-  
דעראציע מאַסיס וואָל האָט זיך געווענדעט מיט  
אנאיינלאדונג צו 600 אַנגעוועהענע אמעריקאנער  
אינדוסטריעלער און סינאטיסטען אנטלייבונגען  
אין א ווירטשאפטליכען קאָנגרעס, וואָס זאָל פּאַר-  
קומען אין הערבסט ה. י.  
דער קאָנגרעס דארף אויסארבייטען א פלאן  
צו בעקעמפּען דעם ווירטשאפטליכען קריזיס, וואָלף  
שלאַנט פאַר א פלאן איינצופאַהרען א 6 שעה'דיגע  
ארבייטס-טאָג און א 5 פּאַניגע ארבייטס-וואָך.

#### שוידערליכער וערבסטמאָרד

##### פון אַנאַרבייטסלאָזען

געווען, 15 (ט. א.) דער 33-יאָריגער ארבייטס-  
לאָזער פּאַל מענצל האָט אויסגענוצט וואָס זיין פּרוי  
איז אוועקגעפּהרען צו איהרע עלטערן און האָט  
צוזאמען מיט זייער דריי קינדער פון 5, 7 און 9  
יאָר בעגאנגען וערבסטמאָרד דורך פּערסען זיך  
מיט גאָ. זע 4 האָט מען געמינען פּוּט.

#### דירעקטאר באראנסקי בלייבט

##### ווייטער אין פּינאַנץ-מיניסטעריען

ווארשא, 14 (טעלעגראַפיש) די קלאַנגען, וואָס  
האַבען זיך פּערשפּרייט אין צוזאַמענהאַנג מיט דער  
דימיטיע פון דירעקטאר באראנסקי האָבען זיך אַר-  
וויסגעוויזען פאַר נישט ריכטיג. דירעקטאר באראנסקי  
סקי בלייבט ווייטער אויף זיין אַמט אין פּינאַנץ-  
מיניסטעריען.

### מאקדאנאלד'ס ערשטער דורכפאל אין פארלאמענט

קיי פרינציפיעלע בעדייטונג און אין מסכים געווען  
זי אַנצוגעמען.

בעדייטענדי ערנסטער אין די לאַגע מיט די  
אויסבעטערונגען פון די ליבעראלען, וועלכע וועלען  
אַפגעשטימט ווערען דינסטיק (היינט), מ'גלויבט אז  
ס'וועט אין דער לעצטער מינוט קומען צו א פּער-  
שטענדיגונג צווישען די ליבעראלען מיט די לי-  
בעראלען און מאקדאנאלד'ס קאבינעט וועט גערא-  
טעוועט ווערען.

### דייטשער רייכסטאג זאל צוזאַמען- גערויפּען ווערען

דאָך אין מען אין די סאַציאַליסטישע קריי-  
זען זיכער, אז דער רייכסטאג וועט מוזען צוזאַ-  
מענגערעווען ווערען אין דאָן וועט דער קאבינעט  
מוזען פאַלען. אויף דינסטיק איז צוזאַמענגערעווען  
געוואָרען א יוזונג פון דער ס. ד. פּראָצעד, כדי  
אַנצוגעהען אַנצוגעמינען בעשלוס אין דער  
פּראָצעד.

בערלין, 15 (ט. א.) די שטאַלעהעמלייט  
האַבען שוין אַנגעזאַמלט 6,081,810 אונטער-  
שריפטען אונטער דער פּאַדערונג אויסצולעזען  
דעם לאַנדטאָג.

### „נאַטיווליס“ האָט מען געפונען

ס'איז אבער נישט זיכער, אַז מ'וועט די אונטערזאָכערשיף סענען ראַמעווען

דעם פּלאַט-מיניסטעריען פון ניו יאָרק האָט  
פּעראַרדענט מ'זאָל זי נעמען אויף א שלעפּ שטיק  
אין ברענגען אין אירענדישען פּאַרט קווינטאָן  
אַבער ס'איז נישט זיכער, אז מ'וועט עס קענען  
אויספירען.

אויב אויפן ים זאָל אויסברעכען א סטורם  
וועט דאָס אונטערזאָכער-שיפּעל אונטערגען.

ל אַנד ע, 15 (ט. א.) מ'קאַנטאָ האָט די רע-  
גירונג געליטען אַנאַווערוואַרעטען דורכפאַל.  
אַנאַווערעטערונג פון די קאַנסערוואַטיסטען צום  
שטייער-געזעץ וועגען אומבעוועגליכע גיטער, וואָס  
ווערט איצט בעהאַנדעלט אין פאַרלאַמענט, איז  
אַנגענומען געוואָרען מיט א מצרעהייט פון 323  
געגען 208 שטימען. מאקדאנאלד האָט דערזיך  
ערקלערט, אז עס האנדעלט זיך וועגען א ס. י.  
ליסטישער אויסבעטערונג, וועלכע האָט נישט

בערלין, 15 (ט. א.) רייכקאַנצלער ברי-  
נינג האָט אַפּגעהאַלטען א קאָנסערטנץ מיט די  
ליהרער פון דער סאַציאַל-דעמאָקראַטישער רייכס-  
טאָג-פּראָצעד, די ס. ד. האָבען געפאַדערט צוזאַ-  
מענערעווען דער ס. ד. אַמט און אַפּצושאַפּען די  
„נאַט-פּעראַרדונג“ וועגען די נייע שטייערען.  
ברינינג איז דערזיך נישט איינגעגאַנגען ער האָט  
אַבער פּאַרנעשלעגען שפּעטער אריינצוטרעטען אַ  
קאָפּפּראָמיס-פּאַרשלאָג אויף דער רייכסטאָג-זיצונג  
וועלכע וועט פּאַרקומען דעם 13 אָקטאָבער.

ל אַנד ע, 15 (ט. א.) די רעסונס-  
שיפּען, וואָס זענען אַרױסגעפּאַהרען פון ניו יאָרק  
אויף די הילפּס רופּען פּוּט אונטערוואַסער-שיף  
„נאַטיווליס“, וועלכער פּאַהרס צום נאָרד-פּאַך האָ-  
בען געווען די אונטערוואַסער-שיף אין אַזא צו-  
שטאַנד, אז זי קען אַריין שוין נישט פּאַהרען.

## פראפ. פון קראקאווער אוניווערזיטעט וועגען אײ-פראבלעם

אַז עס גרייטען זיך אונטערוואַסער-שיף פון ניו יאָרק  
דיבער אַפּפּאַהר פון הויך-קאַממאַר סער טשענ-  
סעלאַר קרױץ פאַרן אויסברױך פון די אונטערוואַסער-  
שיף איז גיכער געווען אַ שטילע ערלויבונג פאַר דעם  
בלויזגען שפּיל אירער אַנאַווערעטען פון מאַכט-  
לאַזיקייט זיך ענטגענעצושטעלען די אונטערוואַסער-  
שיף דאָס בעווייזט אַנצווייזדיג, אַז די פּאַליטיק פון  
ענגלאַנד לגבי יודען איז אַ ציביליזירטע און צוויי-  
פּאַרטייגע און, אַז זי קומערט זיך בלויז וועגען  
אירער עגאָליסטישע אינטערעסען. צוליב דעם סאַ-  
קע וועט זיך קיינמאַל נישט אַפּוואַגען פון דעם  
מאַנדאַט איבער פּאַלעסטינאַ אַלס איבער אַ לאַנד,  
וואָס ליגט אין דער ספּעציע פון איהר פּאַליטישער  
וירקונג. די איינוואוינער פון פּאַלעסטינאַ ווױנען  
אַרום אַ גאַנץ דייטליכע פּערצענט-צוליב דער  
דאָזיקער פּאַליטיק פון מאַדאַלישער היפּאָקריזיע.  
ענגלאַנד האָט פּאַרקלאַמירט די פּאַרטיי-  
קלאַראַציע, כדי צו געווינען פאַר זיך אין דער  
מלחמה-בױט די פּינאַנץ-וועלט אין די יודישע עפענט  
ליכע מיינונג. איצט אַבער האָבען נישט פאַר איהר  
קיינ עצה-דירעקטען ווערט די יודישע סימפּאַטיע,  
הגם באמת האָט זי אויף נישט בדעה צו שטיצען  
דעם אַראַבישען נאַציאָנאַליזם.

ווארשא, 15 (טעלעגראַפיש) די אויספאַר-  
שונג וועגען די בריסקער דעפוטאטען ווערט שוין  
פערענדיגט. היינט איז צום אויספאַרשונגס-ריכטער  
אַרױסגעווען געוואָרען דער לעצטער - דעם.  
באַרליצקי, וועלכען מ'האַט פּאַרנעלעזען די אַקטען.  
די 16 בענדער פון די אויספאַרשונגס-קא-  
סען ווערען אריבערגעשיקט צום פּראָקאָר, וועל-  
כער וועט איצט אויספערטיגען דעם בעשולדיגונגס-  
אַקט. דער פּראָצעס וועט פּאַרקומען אין סעפטעמ-  
בער.

### בלויטגע צוזאַמענשטויסען אין בערלין

בערלין, 15 (ט. א.) נעכטען זענען  
אין דער מורח טייל פון בערלין געקומען צו בלי-  
טיגע צוזאַמענשטויסען צווישען די היטלער לייט  
מיט די קאָמוניסטען. בעת די געשלענען זענען  
3 פּערזאָן שווער פּערוואַנדעט געוואָרען, די פּאַ-  
ליציי האָט אַרעסטירט 8 פּערזאָן.

### אפגעלעגט די שבת'דיגע פּוּטפאַל-מעטשען אין אײ

ירושלים, 15 (ט. א.) סעלעבראַטיש אויף  
דער אינטערוויען פון ועד הלאומי האָט די פּער-  
וואַלונג פון מכבי אַפּגעלעגט די פּוּטפאַל-מעטשען.  
וואָס האָבען געזאַלט פּאַרקומען אין די קומענדיגע  
זוויי שבתים.  
א אויך דעם האָט מכבי צוגעזאָגט, אויף  
להבא צו רעגולירען די פּראָגע וועגען די מעטשען  
אום שבת.

### א שרפה אין נאַפּט-לאַגען מיט מענשליכע קרבנות

ניו-יאָרק, 15 (ט. א.) אין די דאָקען פון  
דער שעל-באַפּט קאַמפּאַני אין סעוואַראַן איז נעכטען  
אויסגעבראַכען אַ שרפה.  
די שרפה האָט אַנגענומען אַ געוואַלדיגען כאַ-  
ראַקטער. דריי מענטשען זענען פּערברענט געוואָרען  
אויף קוהלה. צוויי שיפען זענען גענצליך פּערברענט  
געוואָרען.



**היינט אין פאלג טעג!**  
פערל פון דער פראנצויזישער  
קלאנג-פילם-קונסט!  
פילם, וואס האט מיט זיין שפאנענדען  
אינהאלט ענטזיקט די גאנצע וועלט!  
**אונטער דעכער  
פון פאריז**  
רעזיש פון **RENE CLAIR**  
אין די הויפט-ראָלען:  
**ALBERT PREJEAN**  
**I POLA ILLERY**  
אנהויב אין געהענליכע טעג 5 נאכמיטאג  
שבת, זונטאג און יום-טוב 2:30 נאכמיטאג  
פאפולערע פרייזען.  
דער זאָל איז מעכאַניש ווענטילירט.

**PORADNIA  
WE MEROLOGICZNA**  
פון דאקטוירים-ספעציאַליסטען  
זאָוואָדקאַ 1.  
נאָר פאַר ווענערישע הויט-קראַנקאַ.  
אין מענער-שוועכע אַנצוליען פון בלוט  
און אויספליס אויף סימפּליס און טריפּער.  
קאָנסולירט מיט ספעציאַליסטען פון אַזאַ-  
לאַנישע און גערױען-קראַנקאַהייטען.  
קוואַרץ-לאַמפּ. עלעקטרישער  
הייל-קאַבינעט קאַסעטיק.  
— פּעטיג פון 8 פּרייה ביז 9 אַווענד. —  
פון 11 ביז 12 ביי טאָג און פון 2 ביז 3 נאַכט.  
נעמט אַן אַ פּרוי-דאָקטאָר נאָר קינדער און פּרויען  
זונטאָג פון 9 פּרייה ביז 2 נאַכמיטאָג.  
— בעזונדער וואַרטע-צימער פאַר פּרויען —  
**ווייז 3 ו.ל.**

**100% געזיכערטע פּרעווענציע!**  
**Ultra**  
Gum . . . ?!  
נאָן אַ די מעדיקאַמענט צו אויבערזיעגען זיך וועגן דער  
אויסצייכענענדיקער פון די פּרעווענציע "ULTRA".  
דעם 26. ד. ה. וועט זיך בעווייזען אַנאַנאָס און בנים  
אַבנאָכען דעמוולטען וועלען די בעסטע-וועג צו אַנאָר-  
אויך אַרויסגעבן 1 פּרעווענציע "ULTRA". פּאַנאָ!  
**Dr. H. LUBICZ  
MED.**  
ס. פאַר הויט-ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקאַ.  
אַנעלעריאַנאַ 7 (פּרייהער 43), טעל. 141-32  
צמפּטאַנגס-שעהן 10-8, 12-12, און 8-5, זונטאָג  
אין יו"ש 9-1, פאַר דאַמפּן בעזונדערע וואַרטע-זאַל.

דער צוריקקעהר פון יודען אין וויער היימלאַנד,  
צו דער וויג פון וויער מלוכה-שאַפט און דער שמי-  
דעריי פון די שעהנסע און דויערהאַפּטעטע דער  
גריינגען פון יודענטום, איז אַנאַקספּירמענט פון  
ענטזיקענדיגער שעהנדיקייט. די צוגעבונדענדיקייט פון  
יודישען פּאַל צו פּאַלעסטינאַ, וועלכע איז אויסגע-  
שמיט געוואָרען אין משך פון יאָרהונדערטען,  
זאָגאַר נישט דורך די אַראַבער, וועלכע מען דאַרף  
אייגענטליך בעטראַכטען אַלס פון דער פּרעמד אַרייני-  
געדינגענע עלעמענטען.

**NIEMIA WON  
RAK NÓGIPACH**  
USUWA  
ZNANY I NIEZASTĄPIONY  
od 1/2 WIEKU  
**SUDORYN**  
FABRYKA CHEM-FARMACEUT.-AP.KOWALSKI WARSZAWA.  
WYSTRZEGAC SIE NAKŁADOWICZYW  
UWAGA! O PODOBNEM BRZMIENIU: OPAKOWANIU

**DR. MED.  
L. Pikielny**  
אורלאַנ  
ספעציאַל-אַרצט פאַר נירן, בלעט און אירין-קראַנקאַ.  
**NAWROT 8, tel. 2,19-90**  
נעהמט 7-4 אַווענד.  
**Dr. med. NIEWIAŹSKI**  
ספעציאַליסט פאַר סימפּליס, טריפּער און הויט-  
קראַנקאַהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוועכע  
**אַנדזשיע 5, טעל. 159-40**  
נעמט אן פון 8-11 און פון 9-8 אָו.  
זונטאָג און יום-טוב פון 9-1 פאַרמ.  
בעזונדערע וואַרטע-צימער פאַר פּרויען.

# נייער פארקסבלאג

## דייטשלאנד, אמעריקא און די אייראפעאישע חובות

אין נישט אויסגעשלאסען, אז די דייטשע רעגירונג, קעמפערדיג מיט איהרע עקסטרעמיסטן, ריכט קענט אויף זי אין דער אייגענער צייט. שרעקט מיט זי די חובות און האלט זי אין רעזערוו - אויף יעדען פאל.

דער קאמף געפן די לעצטע דערקערטען אין דייטשלאנד נאך דעם וואס זיך שטארק פארשטארמט די איינציגע פארטיי, וואס קעמפט געפן זי - זי נען די סאציאל דעמאקראטען, זי האבען א לעבעדיגע צייט גענוצט געווען ביינאנען, זי האבען געשטיצט זיין קאבינעט, אבי היטלער זאל נישט קומען און דעם מאכט, אבער אירא קעמפן זי געפן די שווערע קרבנות, וואס דער קאבינעט פארדערט ווידער ביי די קאמפן, עס געהען אונטערזעהנדיג נען אויסגען זי און ברוינגען, סוף פל סוף חובות וואס רעגירונג ברוינגען, ער שרעקט זי סוף יאליסטען מיט היטלערן, און אזוי ווי זי האבען מורא פאר אונטערזעהן, וואס וועלען טייער קעס - סען די סאסען - וועלען זי מתמא אויך איינע קאמפערטען, אין דייטשלאנד איז מען געוואונט אז צרות און מען ווארט.

מאן ווארט היינטעוועליך אויפן קאמפן פון אמעריקע פון דעם אויסערן מיניסטער סטימסען, ער וועט קומען וועלען קלאהר ווערען א סך זא - בען, עס וועט קלאר ווערען, זי אמעריקע וועט טעם זיין אז געווען א טייל פון די חובות, וואס איראפא קומט איהר, עס איז נישט קיין סוף אז אמעריקע וואלט אויף דעם איינגענומען, אויב איידעם וואלט געוואלט ענטווערפען זיך, אמע - ריקע וויל שטארק, אז אייראפא זאל זיך ענטווע - פונען אזויב פיל חובות, דאן וואלט זי מאל געווען די חובות, אדער לכל הפחות א טייל פון די חובות, דאס געבט גליק וועט קלאר ווערען ווערען אין 1932 - בעת דער גרויסער ענטווער - פונען קאמפערען, און דאן וועט געלעזט ווערען די פראגע פון חובות, און דאן אפשר וועט קומען א סוף צום קריזיס.

אנגעוויזען, או די לעגע און דייטשלאנד וואלט נישט געווען אזוי טראגיש, אויב די דייטשע רעגירונג וואלט געפונען געטון געגען דעם, העכער 4 מיליאן מענטשן האבען דארט נישט קיין ארבייט און לעבען פון נישטיגע סובסידיעס, אבער די רעגירונג האט פאר זי דערווייז גארנישט אויס - געטון, מען האט פארשיקט דערן פערקלערטען די געהאטען די ארבייטער אין דער שווערע אינ - דוסטריע, מען האט אריינגעפיהרט אונטער זא - טאריפען אויף ברויט, וואס בעמרידיגען געגן גוט די אגראריער, מען האט געקירטעט די געהאלטער די מלוכה-געזעטעס, מען האט געמאכט פער - דעגע הנחות די ירויסע אינדוסטריעלער און די אגראריער (פריזיס) און קיין זאך האט מען נישט געטון פאר ארבייטער, מען וואלט געקענט זאגען, אז דאס איז א ספאציעלע פאליטיק אויסגע - קענט אויף צו רוינירען, אפשוואכען און אוי - רייצען די ברייטע מאסען, און אגריגע וואך, פונקט דעמאלט, ווען די דייטשע מיניסטערען זע - נען אנגעקומען אין שטעקערס האט מארשאל היי - דענבורג אונטערגעשריבען נייע דאקערטען ווע - גען גרויסע שטייערען, וואס מאכען איינגעזען אונטערזעהנדיך די לעגע פון די הונגארישע מא - סען, פון איין זייט איז דאס אויסגעדעקטע אויף צו מאכען א רושם אין דער וועלט, זעהט ווי מיר הונגערען און ווי מיר מאכען זיך אליין ענג, כדי צו צעהלען די רעפארציעס, אבער פון דער אנדערער זייט, אז מען זאל א קאק פון, ווער דער "מיר" איז, ווער עס הונגערט און וועמען עס איז דעק - ווען זיך ארויסווייזען, אז דער גאנצער דורען ווערט אויסגעאיבט אויף אירן קלאס, אויפן מיטעלשטאנד און אויפן ארבייטער, און עס איז דעריבער קיין וואונדער נישט, וואס אכט מיליאן מענטשן אין דייטשלאנד שטימען פאר דער היי - דע-פארטיי און מעס 6 - פאר די קאמוניסטען, דאס זענען פארטייען פון פערצוהייעלעטע און עס

די פאליטיק, וואס דייטשלאנד מיהרט די לעצטע פאר יאהר איז אויסגעצוכענט אויף דעם נישט געלעבן אייראפא אין רוה, די דייטשע דיפלאמאטיע איז תמיד געווען די אומגעלומפער - סטע תמיד האט זי געוועקט און גערופען קא - פליקטען - נאך דעמאלט אין די, נוסח" יאהרען, ווען ביי דער מאכט איז געשטאנען ווילהעלם, און אייזע, ווען זי איז געווארען בעזוגט און דער ווערסאלער טראקטאט האט איהר אפגעשניטען די פליגלעך ווערט זי נישט אויף איהר שטענדיגע פא - ליטיק פון לעקען נייע קאנפליקטען.

דער בעזוך פון די דייטשע מיניסטערען אין שטעקערס איז איינער פון די שריט, וואס זענען קארקטעריסטיש פאר דייטשלאנד, ערשט מיט א יאהר צוריק איז געשלאסען געווארען אין האפ - טאפמאך, דער אזוי גערופענער יונג-פלאן, וועל - כער האט קאמערציאליזירט דייטשלאנדס מלחמה חובות, זי האט אנערקענט, אז זי איז שולדיג א געווען סומע און האט זיך זי פערמליכעט צו צעהלען, דוכט זיך, וואס פאר א טעות קען זי ווייטער האבען? זי איז געווען מרי נישט אונטער צאשרייבען דעם אפמאך, זי האט זיך גאנץ שטארק געוועהרט און געוונען ביי זי האט אויסגעפיהרט און אויסגעוונען די סומע, וואס זי האט גלייבן אונטערגעט, און אט זאגט זי שוין אין שטעקערס, אז זי קען נישט צעהלען.

עס איז נאך א גאנץ לענגע געשיכטע פון איהר אייביגען אונטען ביי זי וועט טאקי אוי - פערען צו צעהלען, אין א פאר סאג געשעהן נישט אונטען זאכען, אבער קארקטעריסטיש זענען איהרע טעות, דייטשלאנד טעהלעט, אז דער קריזיס איז אזוי שטארק אין איהר לענד, אז עס איז אונטערגעליך ווייטער צו צעהלען, זי נישט קענען אויסברעכען רעוואלוציעס און פוסטען.

די מרענציווישע פרעסע האט פון צעהליב אן

## ווי קען מען

### צוזאמענארבייטען מיט דער רעגירונג?

עס מעקסט זיך אויף דער יודישער גאס און פאלען זיט א לעגערע צייט א צוזאמנארבייטען פון פערשידענע פערזענליכע עלעמענטען אונטער א פארום פון... "צוזאמענארבייטען מיט דער רעגירונג".

אין א היינט-מאדישער מדינה מיט א היינט-מאדישען פארלאמענטארישען סדר איז נויטיג דאס די געזעצגעבערישע מאכט דער רוב פון פארלאמענט זאל מיטארבייטען מיט דער אויסגעהערדיגער מאכט מיט דער רעגירונג, דערפאר מוז זאגען קודם כל די רעגירונג אליין; זי מוז זיך צוגיפריידען און בעמרידיגען לכל הפחות די עיקר-פארזערגען פון די רוב פארטייען; אויב נישט וועלען זי פאר דער רעגירונג נישט שטימען און - די רעגירונג פאלט דורך!

אויב די רעגירונג קען נישט מחמת וועלכע עס איז טעמים שאפען א פוסטען רוב אין א פארלא - מענט, שאפט זיך דאן א נישט קיין זיכערע, ווא - דער באנצער ארבייט אי פון פארלאמענט, אי פון דער רעגירונג.

די צוזאמענארבייטען איז דא א נויטיגע זאך; דערפאר מוז זאגען די רעגירונג, ווי געזאגט, קודם כל און די פאליטישע פארטייען אהרן כל, אין פוילען האט זיך צוליב געוויסע טעמים צום אנהויב פון איהר תחית-המתים אויסשטיין געשאפען א שטארקע אויפגעפליעטע צווישען די נישט-צייטיגע פאליטישע פארטייען, דאס מאכט שווער די מיט - ארבייט פון פארלאמענט מיט דער רעגירונג.

דער מאמענט איז אבער פאר דער פאליטיש און עקאנאמיש נישט גענוג קאנסאלידירטער פוילען א וויכטיגער און א סכנהדיגער, דער מארשאל יונקער פילוסאפי האט דעריבער געווארפען אן לאנד א לאונג: לאזט צורה די פאליטישע פארטייען, וועל - כע טויגען, נאך זיין מיינונג, ווייניג, און הויבט אן מיטארבייטען נאך מיט דער רעגירונג וואס גייט דאן טען, ווא וואך פון זי...!

פערטייגען אבער א גאנצע מדינה מיט איהר רע פערשידענע קלאסען, גרויסרונגען, פאליטישע ריכטונגען, פאציאנאליטעטען און אז. וו. קען זיך נאך איינגעבען אויף א גאנץ קריזיס צייט! ווייטער מוז זיך זאגן צוזאמענארבייטען מיט דער פארלאמענטארישען אויף איהרע געווענליכע פאליטישע, און, וואו די מענטשעלעך געניסען נישט פון דער פולבערער - טונג, - אויף איהר איהרע נאציאנאלע בעשטאנד - טיילען; די דאזיגע בעשטאנד-טיילען זענען אפילו אפט סתירותדיגע; זיי טארען אבער נישט ארויסלא - זען פון אויב די אלגעמיינע צילען פון דער מדינה, דעם אלגעמיינעם וואויל פון לאנד, ליידיג פון שטייען אפילו דעם אלגעמיינעם וואויל פון לאנד פערשידענע פארטייען פערשידען... ווייטער, ווי קען מען צוזאמענארבייטען אלע מיט א רעגירונג, וועל - כע וויל נישט אדער קען נישט בעמרידיגען אייראפע יודישע פארזערגען...? דאס מוז פיהרען צוריק פון דעם אלגעמיינעם בלאק צו די פאליטישע פאר - טייען, און וועלכע א מאדערענע לאנד קען אזוי אויס קומען, ווי א שווימענדיגע שרף און וואסער.

מיר, יהודען אין פוילען, פיהרען א פערקעשטען קאמף פאר אונזער גלייכפערעטיגונג; מיר שטיי - ען אויפן באהען פון דער קאנסטיטוציע; אונזערע עטענער האבען אונטער זיך קיין שום גערעכטליכען טאד נישט; זייער קאמף זענען אונז און די רעגירונג א נישט-לאזאלער! מיר צייטען אזוי אהם צו - זעמען מיט אטליכער לאפאלער רעגירונג!

קומען אבער אונגעוויינטע צו דער רעגירונג און טענהן:

מיר וואלטען דאך אויך געקענט זיין פאר שטייער ביי יודען... ענטפערט די רעגירונג:

- "געוויס, אויב זי וואלטען איהר אויסגעקלי - בען... האט איר אבער נישט וויכטיג... מילא, זייט איהר די פארשיידען... אבער פאלען, וואס מען געבט...!"

קומען נאכדעם דויעלבע אויף דער יודישער גאס, זאמען און זיכערע מיט דער אונטערשטיצונג פון דער... און לייגען אונז פאר, מיר זאלען נישט קלייבען קיין איבערגעגעבען יודען, מיר זאלען נישט קלייבען נאך די וואס ווילען פון יודען, און נישט וויסען, וואס ווילען נאך כלומרשט, "צוזאמענ - ארבייטען" מיט דער רעגירונג. - מוז פריהער אדער שפעטער פלעבען די געדולד אפילו ביי דעם גע - זעליגסטען יודישע-שלאגענטען יודען...

די יעקב ווינאדסקי.

# פארעם טינא פארווייאז אויף דער אינטערנאציאנאלער אויסשעלונג

היינער און דא - שטייגען די בילדער, מען זעהט בויען, וואס מען די שטאט און איבער אלע ליכט ביל דער הענגט איין ריזיגע פאטאגראפיע פון תל-אביב מיר זאלע זענען שוין געוואונט דערצו, מיר ווייסען שוין דערפון, אבער מען דארף ווערען דעם אייב דדאך, וואס די בילדער מאכען אויף א נישט יוד אדער אויף דערווייטערטע יודען, מען שטעלט זיך אפ פערבאסט:

אה! - תל אביב!  
אנאלאשע-יודישע יוד מיט ברענענדע וואלדען  
רופט צו זיין ווייב:  
- זעה, תל אביב!  
ביידע קענען זיך נישט פארטייען פון דער רי - זיגער פאטאגראפיע, ביידע קוקען מיט אפמער - קייט:

תל אביב!  
די פראכטפולע מאדערענע העלע אייראפעאישע גאס, א ליכטיגע ארכיטעקטור פון פרועהליכע זי - ניכע ליינען, ווייט פארא - דער בלויער ים, זאגט און דער ווייטער האט צושפרייטען פאלמען און אויסזאם, צוויי קעמלען אזוי פערמא איינס הייסען לעבעדיגען אימפעט פון דער אייראפעאישער שטאט - ווי שפעהן! ווי שפעהן! - רעדט פרום און בעגייסטערט דאס אלטשטע-יודישע פארל, און דער מאן בויגט זיך איבער צום ווייב און זאגט איהר: דאס איז אונזערס!  
פרעזען זיך ביידע און זייערע שווארצע אויגען ברענען מיט אזוי פיל צופרידענהייט מיר פיהלען עס מעהר נישט!

די פארווייאז דערמאנעט מיט זיין ארכי - טעקטור דעם קבר פון דער מוטער רחל, אפשר איז עס נישט אזא גליקליכער געדאנק פאראזשעלען דאס בויענדע ארץ-ישראל אין א קבר אבער דאך איז עס דער סימבאל פון דער אייביגער יודי - שער בענקשאפט נאך דעם לאנד און פונם סיפען באציאנאלען וועהטאג נאך פערלארענער היים, אין א ווייט ביים איינגאנג שטעהט אפטייעל צו פיל אין שאטען די ריהרענדע סטאטוע פונם גרויסען יודי - שער קולטשאר בהום אראפאטאן, די מוטער-רחל, א שטארקע פערקערפערונג פון טימען און שטאלצען וועהטאג, מיט ווייסע בלומען איז די סקולפטור א - ריגעוועסטעלע.

נאך מען קען לענג נישט בעטראכטען, דער המון געהט סכוד און מען זאגט אויך געהען פאר - אויס, און איידער מען האט נאך צייט צו זעהען גוט די סקולפטור איז מען שוין אין דעם גרויסען זאל פונם פארווייאז, וואס שלאגט מיט זיין מאך - דערבעט קאנטראסט פון ווייזען און שאפען, פון א - ביים און דערגרייכטע רעזולטאטען.

צוויי פיגורען, איינס גרעסער פאר דער צוויי - טער ווייזען מיט זייערע אויסגעשטרעקטע הענד, אויף עטליכע ציפערען.

זעה!  
- די אינדוסטראל אין ארץ-ישראל אין יאהר 1920 - 1 מיליאן מיט א האלבען פונט.  
- 1930 - 5 מיליאן פונט!  
אגריקולטור אין 1930 - 6 מיליאן פונט, ציפערן וואס רעדען, וואס זאגען מעהר ווי אלע רעדעס ווענען דער יודישער ארבייט.

ליכטיגע אפישען ווייזען די ארץ-ישראל פונם טען אין אלע צייטען פון יאהר, וויינמאזיבען, בא - נאפען, אראנזשען בילדער אויף די ווענד, שילדער רען דאס לעבען אין פאלעסטינא, די פערשידענע יוד - זען, די אראבער, אין א גרויסען ווינקעל איז אויס - געשיניצט די ריטעבערע סטאציע, דער יודן, וואס גיט אפ די קראפט פון זיינע וואסערען דעם דינאמא - מאשיין, דער מעכטיגער טראנספארמאטאר געהט צו צו זיין פערבארגענע ענערגיע און שיקט פון דער זע - לעקטריע סטאציע תל-אביב ליכט און קראפט קיין תל - אביב און חוץ.

דערבעטען פערקויפט א דאמע פערפארמען פון ארץ-ישראל אין זיין דער ווייט וואקסט אין די אויגען תל-אביב, וואקסט אין פאטאגראפיעס און איז דער קאמפאניען פון לעבען, אס די ערשטע

אין אייביגע אויסלענדישע יודישע צייטונגען האבען זיך געוויזען ארטיקלען: "דער נישט געלונ - גענער ארץ-ישראל פארווייאז אויף דער קאלאניאל איינשטעלונג", "דער דורכפאל פונם פאלעסטינא פארווייאז", "אין עס טאקע אמת? איז טאקע דער פאלעסטינא פארווייאז א דורכפאל? - אדער איז עס בלויז די שוין מיליג געווארענע יודישע אונזער פרידענלייט, אדער גאר די פערביטערטע אייבער - ליכע צאריסענקייט אין ציהיזם וועלכע לאזט נישט דערווערען אפילו דאס פאזיטיווע, דאס דערגרייכ - טע וועלכעס נישט יודען שפען יא אפ פון שטע - לען עס יא אויף דער געהעריגער הויף? - אמת, דעם פארווייאז האבען אויסגעבויט היינט פרא - צווייש און אויף רויטישע יודען, זיי האבען טופט דירט די ציוניסטישע מאניפעסטאציע און זיי הא - בען באמירליך ארויסגעלייגט טיילווייז ווייטער שטעמ - פאל אויף דעם אויסווערען פונם פארווייאז און אויף דער קאליר פון די פאלעסטינא פערבער, אבער צי איז שוין דאס אליין נישט א באציאנאלע דער - גרייכונג, וואס די אסימילירטע פראנצויזיש-יודישע פאנקירע וואפען אפגעגעבען אייזע מיה און געלד אויף אצא וויכטיגע מאניפעסטאציע? - זי ציוניס - טישע קרייזען זענען דאך אזוי פערנומען מיט דעם פערביטערטען צאריסטישען זיך: - "זו ביים של - דג!" אה! - אה! אה! האב פאראויסגעזאגט!"

אז עס איז נישטא קיין אפמערקזאמקייט און נישט קיין געלד מעגליכקייטען עפעס אויסצובויען, סא - פארוואס אצא חשק אין טייל באציאנאלע קרייזען א - וועקענאמען מיט זיין דער האנט דעם פאלעסטינא - פא - ווייאז? פארוואס?! - האט ער און ווייט, ווייט נישט קיין דורכפאל, נאך גאר פערקערט, ער ציהט צו א גרויסע אויפמערקזאמקייט ביי די הונ - דערטער טויזענדער בעווענדע פון דער אויסשעלונג, און עס איז באגרייט איבערגעשריבען צו זאגען, אז דער פאלעסטינא-פארווייאז איז אייביג פון די אוממיטלען בעוואוסטע אפטיילונגען פון דער ריזיגער און רייכער קאלאניאל-אויסשעלונג, און מען דארף נאך זעהען דעם אינטערעס פון די בעווענדע ווייז - בייגרייגקייט און הערען די אויסרופען:

ווי אינטערעסאנט!  
זעה!  
- און אצא קריזיס צייט!  
- סאפענער מענטשען געהען טעגליך דורך די פיר זעהען פונם פארווייאז, צווישען זיי גאנץ וועניג יודען, מען זעהט דעם דורכשניט-מענטש, דעם מענטש פון דער גאס, ער עלעמנטער דאמע, העם קע - לאבען אפשיצן, העם גלח, אלע קוקען אויף די ביל - דער דיאגראמען ציפערען, ציוניסטישע פארווער - טען, אויף די אויסגעשטעלטע הייסען און פרוכטען אויף די בילדער פון טרא און הייסע ערד-אר - בייער און דאס טוב הענטמאטעס מאט ויאק פשוטן בלויערען שאל!

אין זאל איז אפגעגעבען פאר א בילדער-אויס - שטעלונג, בילדער זיי אין דער גאנצער וועלט, א זאגט און פערטיילט פאר רעליגיעזע קאנסט, בצלאל אויסצארייטונגען, מנדלות, בשמים, מילקען, בוימאל און מריגערען, כחדי חודה, דערביי ארמענישע צערעמיק און אויסצארייטונגען פון די קריסטליכע אראבער אין בית-לחם, און זעלבע זאל פערשידענע פראדוקטען און ציטראנען-זאכעס, פערשידענע כעמישע פראדוקטען, לעדער, קליידער, שמירק זאכען, אין א מרד - סער ווייסען הענגען פיל זעהר פיל שעהנע גע - שטריקטע פרויען-בליזעס, דאס ארבייטען אויס - זאל טע פרויען תימער יודען, פשוט צו שטיצען ווייל געשמאק און וויפיל איידעלע פיוניקס די אלטע מ - מער יודען בעוועבן אין ווייזע אויספארען האבען קליידער.

אלעס אין דעם פארווייאז איז געפארעט פון (ווייטער זעה 7 טייטש)

# דאס לאדזער רעבען

## היינט - פייערליכע פרעמיערע פון דער ווילנער טרופע

### בעגריסונג

צו דער ערשטער יובל-פארשטעלונג פון דער ווילנער טרופע אין לאדז

היינט הויבען זיך אן אין לאדז די יובילע אום גאטשטיילען פון דער אוניווערסיטעט ווילנער טרופע, אונטער דער אנהייבונג פון מ. מאה. מיר גלויבען, אז רעקאמענדירען א טראטערי-קערפערשאפט, וואס האט אין זינגע פערשידענע גלגלים און פערסאנאלע פערזאנלונגען געשפילט ביי אונז אין לאדז, וואס ביי אונז אין שטאט, אונטערן נאמען די ווילנער טרופע - אין פארן לאדזער יודישען קולטור-מענטש און יודישען געזעלשאפט-מענטש - אנהייבערע זאך מיר, לאדזער יודען קעגען דאך דרייט זאך גען, אז וואס נוצט דער ווילנער טרופע, איז מיהער - גאט (פערשטייט זיך) דערנאך - ווילנער און דערנאך דאדור.

שוין דאס פרעשע בעטרעטען פון די ווילנער אונזער באדען, האט געשאפען דעם אויב-נוטיגען קאנטראסט, וואס איז שיער א בעזינג ביים קינסטלערישען אויסלעבען זיך. שוין די ערשטע גאטשטיילען מיט 14 יאהר צוריק האבען ארויסגעשטעלט די שפערישע פונקטן פון געזעלשאפט דערקענינג, אונטערן נאמען ליבשאפט, אין דאס איז חוץ מול-זאך, חוץ גליק-זאך, איך א פאר-ליבשאפט פון עפעס אנדערש, משה משה-דיגעס, וואס מיר קענען בעצייכענען מיטן שפטי-מישען חן, וואס דער קולטור-טאט, ווילנער טרו-פע, פערמאגט, און מיט וועלכען זי האט אויך גע-טונען חן אין איבערע אויגען.

און אונזערע אויגען האבען געזעהן, און איבערע אויגען האבען געהערט...

א סך גוטעס, שיינעס, פריידיגעס האבען מיר געזאגט פון דער ווילנער טרופע, אין דעם משך פון איהרע פונקטען יאהר וואנדערונגען און פער-וואנדלונגען.

פיל דאנקבארקייט, און אונטערקענונג, און בע-גיטערונג זענען אונז אונטערן אויב-נוטיגען ער-צער פאר איהר - דער דויערהאטער, לעבענס-ליבער, ווילנער טרופע, ווילנער עקספערטען!

און אז מען זאגט אונז: אנדערע כוחות, און דערע ווייניגע זענען איבער און דער ווילנער טרופע, אז די ברויט-מיל, איז שוין נישט דאס וואס... יענקעל בולדע, און דאס 18-יאהריגע מיינען, די יתת הוא, איז נישט עלטער געווארען מיט 15 יאהר, נאר אז דאס מיינען - אין פער-סאנאליע - איז אונזער 18-יאהריגע מיינען, שפעלט זיך דאן די פראגע: וואס איז זי? איז זי, חס וחלילה, אנהייבערע וואונדער-עפע, א תצופה, א הפק' ניצם, סא זאל זי זיך גיין צו אלדי גוטע יאהר.

אויב אבער - זי איז אונזער א לעסער

דינסטאג 16 א תמוז ה'רפ"א

נייט פאלקסבלאט

נייט 3.16 וון-אויסגאנג 7.56 וון-אונטערנאנג

### פאבאר פון יאהרגאנג 1910

- היינט, דינסטאג, שפעלען זיך:
- פאר דער פאבאר-קאמיסיע, נומער 1**  
(אקטאבער 82)
- פערער פון יאהרגאנג 1910, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 8 פאלציי-קאמיסאריאט, די פאמיליע-נעמען פון וועלכע פס הויבען זיך אן מיט די אהיות:
- S Sz Sch
- פאר דער פאבאר-קאמיסיע, נומער 2**  
(אקטאבער 84)
- די וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 13-טען קאמי-סאריאט - מיט די אהיות:
- W Z Z Z
- פאר דער פאבאר-קאמיסיע, נומער 3**  
(אקטאבער 21)
- פאבאר-קאמיסיע פון די יאהרגאנג 1909 קאמי-סאריאט 7 פאלציי-קאמיסאריאט
- A B C D E F G H Ch I K
- (א) די פאבאר-קאמיסיע, וואס האבען זיך לעת עתה נישט געשפעלט צו די בעשטימטע טערמינען, און די סיבות זענען בערעכטיגטע, וועלען זיך קענען מעלדען צו די קאמיסיעס ערשט פון דעם 26 ביון 30 ד. י. אפהענגיג פונ'ם יאהרגאנג און קאמיסאריאט, אויפ'ן שטח פון וועלכע זיי וואוינען. דערביי וועלען זיי דארפן צושטעלען דאקומענטען, דאס בערעכטיגען זייער פערשעפטיגונג.

### ספרות ווילנער א הוספה

(2) דאנערשטאג דארף פארקומען א גע-מיינאמע קאנפערענץ צווישען הויבערער און הויבערער, די לעצטע שפעלען פרויס א הוספה-פארענדונג, און אויב ס'זאל צווישען ביידע צדדים נישט קומען צו א הסכמ, וועט דער ארבייט-איני-ספעקטאר וואקסענדיג זיך ווענדען צו דער הילף פון אנהייבערע קאמיסיע.

### אפטייען

היינטיגע נאכט-דייטשערען.

(2) היינט ביינאכט דייטשערען: ה. דאנער (געבוירען 57), ה. גראסקאוויט (11) ליטוואנער (15), גארמין פילטוסקי (64), סט. בארטא-שעוויט (פיעטריקאווער 164), ה. רעמבעלינסקי (געבוירען 28), א. טיימאנסקי (פיעטריקאווער 75).

**זעלבסטמארד פון א בי ששים**

(א) אויך 6-שעפערען 94, האט זיך, מחמת מנהגות אין מיטלען צייט לעבען, אויסגעקאנפערט דער 60 יאהריגער לעזען לעטעציק - אנהייבער-לעזער, מן האט איהם פון פאסעק ארוינטער-צו-נומען א שווער.

בעקאנטער טיפ פון דער כשר'ער יודישער שווארץ-חנ'עווינער מיינעל מיט די גרויסע פערסאנלעכע ווילנער אויגען - טא זאל זי אונז זיין אויסגענומען מיט דער גרעסטער אויפמערקזאמקייט און פרייד - ווארום זי קומט דאך צו אונז אונטער דער אונטער-פארשטעלונג פון דעם ליטוואנער אויסגענומען שם-דבר אין דער יודישער טעאטער-קולטור -

### צו דער יודישער געזעלשאפט

מיט 15 יאהר צוריק - אין א שרעקליכער צייט, אין הונגערי און נאט אפגעריסענע פון דער גאנצער וועלט, איז אין ווילנא געליגט גע-ווארען, דורך א גרופע פאלקס-אויסגענומען און טעאטער-ליבהאבער, דער יודישער קאמיסיע-רישען יודישען טעאטער, דער בעשיידענער מירב האט עולה יפה געווען און דער יונגער קאלעקטיוו "פארא" - דער "פארמא" פון די יודישע דראמא-טישע ארטיסטען אין ווילנא, וועלכער האט אין א פאר יאהר צייט זיך א גאנצען געגעבען, ווילנער טרופע, אין גאנץ בעריהמט געווארען אין דער גאנצער יודישער און א טייל אויך נישט-יודישער וועלט.

פאר די 15 יאהר זינט איהר גרינדונג האט די ווילנער טרופע אריינגעברענגט איינס פון די שער-טעע בלעטער אין דער געשיכטע פון דעם יודישען טעאטער, פון דער יודישער קונסט, פון יודישער קולטור.

די ווילנער טרופע האט דערציילען דעם נייעם בעוואוסטזיניגען יודישען אקטיוויזם, האט ענט-וויקעלט דאס געפיהל פון פערזאנלעכקייט צו דער פראבלעם פון יודישען טעאטער, דעם ערשטען צוגאנג צום יודישען שופריל, די פארבינדונג פון דער יודישער סצענישער קונסט מיט אלע אנדערע צווייגען פון דער יודישער קולטור - מיט דער ליטעראטור, מאלעריי, מוזיק אא"וו.

די ווילנער טרופע האט פערזיכערט דעם יודישען טעאטער-אויסצו-מיט די שענסטע ווערק פון דער יודישער און אלגעמינער דראמאטורגיע, האט געשאפען דעם רייכסטען יודישען טעאטער-רעפער-טואר (אבער הונדערט אויפגעהוונגען). האט אומ-דערמילדען געווען און גייע פארמיט פאר דעם יודישען טעאטער-אויסצו-און די גאנצע צייט פון איהר עקזיסטענץ זיך געפלייסט צו שטעהן אויף דער הויך פון די מאדערנע דערגרייכונגען אין דער טעאטער-קונסט.

דערמיט האט די ווילנער טרופע דערהויבען דעם פערשטע פון דער יודישער קולטור, ענט-פילקט איהר רייכקייט, מאניפעסטירט פאר דער ברייטסטער עפענטליכקייט אונזער יודיש אלס קול-טור-שפראך, געוויקלט זיך א ערשט-יאהריגע פאל-טישער פאקטאר אין אונזער קאמפ פאר קולטור-על-גאנצאנער גלייכערעכטיגונג.

דערפאר איז דער זיבן פון דער ווילנער טרופע א יום טוב פאר דער גאנצער יודישער געזעלשאפטליכקייט, פאר די ברייטסטע יודישע פאלקס-מאסען, פאר דער יודישער אינטעליגענץ. פאר די 15 יאהר האט די ווילנער טרופע

אונטערן פלאטערענדען פאן און ווירדיגען נאמען: די ווילנער טרופע, וואס איז מחתב ביידע צדדים צו פיינערליכקייט אפילו אין דער שווערסטער און ביטערסטער צייט -

סיי די נאך-טרופער, סיי אונז - וואס מיר זענען זיי היינט מקבל מיט א ברייטען יודישען ברויטע האבן!

### צו דער יודישער געזעלשאפט

דאס געזעלשאפט פערשידענע גילגלים, האט געזעהן איהר פערזאנלעכען בעשענען, האט געביטען דעם ארט, וואו זי האט אויסגעשטעלט איהר קונסט-בימה, האט אויסגעטיילט פון זיך יחידים און גרופעס, וואס האבען איהר לענדער און גרעניצען צוואראגען די נייע יודישע סצענישע קונסט, געוועקט דעם גלויבען אין דעם יודישען טעאטער, אין דער יודישער קונסט, אין דער יודישער קולטור.

פון די אלע גילגלים און שפאלטונגען און וואג דעריבען, פון דעם גאנצען שווערען לידענס-וועג, אן הילף פון דער מלוכה, אה אויסגעשטייגונג פון מעגענשאפט, בלויז מיט דעם טיפען גלויבען אין די פאלקס-מאסען, בלויז מיט דעם פאסטען ווילען היי-טער צו בויען די יודישע סצענישע קונסט אין וואס גאנץ די ווילנער טרופע (אנפ. מ. מאה), וואס שפילט אביסל ווי מיט 15 יאהר צוריק אויף איהר היימישען באדען.

דער זיבן קאמיסיע פאר דער ווילנער טרו-פע, וואס די יודישע געזעלשאפט - אלע יודישע ארגאניזאציעס און אינסטיטוציעס צו נעמען אנט-וויקעלען אנטווען אנטווען און דער פיינעריג פון דער וויל-נער טרופע, זאל די דאזיגע פיינעריג ברענגען צום אויסדרוק נישט נאר אונזער דאנקבארקייט צו זיי, און פאר אונזער סצענישער קונסט, נאר אויך אונזער פאסטען ווילען אויסצוהאלטען אין דער איב-טיגער שווערער צייט אונזערע מיט דער גרעסטער מיינען-און אומדערמילדער ארבייט דער-ווארבענע קולטור-פארוואנדלונג, צווישען וועלכע די ווילנער טרופע פערנעהמט און חובבן ארט.

זאל דער 15-יאהריגער זיבן פון דער ווילנער טרופע, ווערען א נייער טאפ און דער גלאנצפולער ענטוויקלונג פון דעם דאזיגען מינסטלער-קאלעקטיוו אויפ'ן וועג צו יעדע דערגרייכונגען, צו טרישע אויפ-טוען פאר דער יודישער סצענישער קונסט, פאר דער יודישער קולטור.

### אויסבעסערונג

אין דער רשימה פון דעם געזעלשאפטליכען יוביליי-קאמיסיע לכבוד דער ווילנער טרופע, וועלכע מיר האבען פערעפנטליכט אין דעם נעכ-טיגען נומער פון, נייעם פאלקסבלאט זענען מחמת א פערזעהן ארויסגעפאלען די נעמען פון: ש. זי-מערמאן, ד"ר ש. שווייג, און רעפערענט יונה שפער.

### פון האנדעלס-געריכט

אין בעראכט, וויל מילראד האט נאך נישט ביי-געלייגט די נויטיגע אפגעהאלטען, נישט קיין גענויעם בילאנס און אנדערע דאקומענטען.

נעכטען איז אין געריכט איינגעפאלען א בקשה פון דער מירמע יעקב מילראד (פיעטריקא-ווער 20) וועגען פראבלעמירען די צאהלונגען, ווי ביסע איז נאך נישט גענומען געווארען

דאס געריכט האט געגעבען בעלינסקי פון דער באנקראטירטער מירמע, פשוטישע דאס 20 גלייט-שיין אויך א חודש, איבערגעגעבנדי איהם גלייכצייטיג אונטער פאליציי-אויפזיכט.

אויך יעקב שמואל שטענעקאוויטקי און יעקב שור (פיעטריקאווער 22) האבען בעקומען א גלייט-שיין אויך א חודש.

יודה קופערוואסער'ן פון פאביאניק האט דאס געריכט אין אקטאבער פ. י. ערקלערט אלס באנקראט, און איהם געזאלט ארעסטירען, קופער-וואסער האט זיך אבער אויסגעהאלטען.

דערווייז האט זיך געפאלמעכטאטער אפגע-מאכט מיט די בעל-חובות אויך 10 פראצענט, צאהלנאר אין 2 האלבעיהרליכע ראטעס. דאס געריכט זאגט אבער לאו דווקא: האסט זיך אויס-געהאלטען, קיין בילאנס האסטו נישט צוגעשטעלט,

### סטאראסטא אלעקסי רזשעווסקי עהרע-מיטגליד פון בעאמטען-פערבאנד

וואלטונג פון לאדזער פאליציי.

דערביי איז איינשטימיג אויסגעוועהלט געוואר-רען אלס עהרע-מיטגליד פונ'ם פערבאנד דער סטא-ראסטא פון לאדזער פאליציי-אויפזיכט.

(א) אין צוזאמענהאנג מיט דעם אלפולישען צו-נאמענפאר פון זעלבסטפערזאמלונג-בעאמטען, אין עהרע-געבען פארגעקומען אנהייבערע פערזאמ-לונג פון בעאמטען-פערבאנד ביי דער זעלבסטפאר-

### טריטער הערפער פון אנ'אומבעקאנ-טער פרוי אויף די באה-שינעס

האָר, בלויז אויגען, א'ערך 40 יאהר אלט. א קלייד טראגט זי א טונקעל גרינס און אויפ'ן קאפ - 2 רויסע טיכלעך מיט געלע בלומען, די פאון-יאטאָווע פאליציי-קאמערע בעט אלע, וועלכע ס'איז בעקאנט איהר נאמען, מיטצוטיילען וועגען דעם דער מאכט, פיעטריקאווער 100 אדער טעלע-פאניש, נומער 116.76.

(2) אויף דער באה-לייניע לשם אנוועזענען איז געפונען געווארען א טויטער קערפער פון א פרוי, וואס איז איבערגעפארען דורך דער באה, קיין דאקומענטען האט מען ביי דער דער'הרג'ע, טער נישט געפונען, אויז א מ'ווייסט נישט דער-וויל ווער זי איז, מ'האט נאך דערווייז 50סט-געשטעלט, אז זי איז א לאדזער בעלפערין, א ניי-דעריבע, מיט קארן-געשוירענע סונקעל-בלאנדע

## לאדזשער שטאט-טעאטער

### גאסטראל ווילנער טרופע

פון דער ווילנער טרופע

XVI יאר. 15-יעריקער יובל-טורנע 56. מ. מאה.

היינט, דינסטאג, ד. 16-טן יוני, 9 אונט - ערשטע פייערליכע פרעמיערע

# „שודארצע געטא“

(אלע גאטס קינדער האבן פליגל)

פון יוד ו ז י א נ י ע ל ר ע ז ש י י ע ק ב ר א ש פ י ה י מ ד ע ק א ר צ י ע א ו ו ק א ס ט י מ ע נ - א נ ד ו ש ע י פ ר א נ א ש כ א . נ ע ג ע ר - ג ע ז א נ ג - ה ע נ ע ד ק א ז א .

עלדא דאווער	מרים ארלעסקא	עס נעמען אנטווען:	דושים האריס
מיקי	מ. לעמבערגער		אלס יונג
שארטי	מעלינק		מרט האריס, זיין מוטער
איך דער	יצחק דגים		כאמטי, זיין שוועסטער
קינדער-צענע	דבורה ראָענבלום		דושא
1. בילד	שבת בליצער		מיכאל קאץ
	אסתר גאלדענבערג		נעגערס און ווייסע

צווישן אנהייב און ענדע פון דער פיעסע פערלויפן 17 יאָר.

## א.סאמבערגס 1-טער אויפמרים אין „שיילאקה“

### מנחם רובינ'ס

200.000







